

Ma sem az számít, mit mond, hanem, hogy ki mondja

Tévhitek, tévutak, kényszerpályák az adósságkezelésben és másutt Sámánok és cenzorok, sőt sámán-cenzorok

A rossz, eredménytelen, sehova nem vezető gazdaságpolitikai gyakorlatok csak úgy tudtak fennmaradni és még inkább kizárólagossá válni, hogy a gazdaságirányításban, a kutatásban, a (pénzügyi) „elemzők” között, a nagyvállalkozói körben és a médiában olyan meghatározó véleményformálók, valóságos „sámánok” vannak, akik nem a valóságban mozognak, hanem feltételezésekkel, be nem igazolódott klisékkel vagy akár szólamokkal operálnak. Képviselik és minden eszközzel konzerválják a – többszörösen eredménytelennek bizonyult, de mégis mindeddig lényegében mozdíthatatlan – „főirányt”. E feltételezések, tévhitek heves védelmét ők maguk a köz érdekeivel szokták magyarázni, valójában azonban éppen azzal ellentétesen lépnek fel, csoportérdekeket szolgálnak ki. A hangadók nem ritkán cenzori szerepet is betöltenek, ennek ellenére közülük kerültek ki azok, akik a médiatörvény ellen, a véleményszabadság és a sajtószabadság „megtartásáért” a lehangosabban ágáltak és ágálnak.

Matolcsy György: mindkét oldalon vannak ilyenek

Mitől a magabiztosság? Hiszen a világ elhúzott mellettünk

A kinyilatkoztatásszerű magabiztosság nehezen érhető és igen felelőtlen magatartás, mivel *évtizedek óta* éppen a valóság ismerete hiányában és a tévhitek miatt bolyongunk a súlyos közgazdasági problémák között, *próbáljuk meg (egyre kevesebb sikerrel) kezelni őket, a helyett, hogy megoldanánk azokat*. E nézetek képviselői és megszemélyesítői, sámánjai nem akarnak tudomást venni azokról a létező elemzésekről, amelyek a tévhiteket alapjaikban cáfolják meg. Arról sem, hogyan csúszott le a gazdaság más országokhoz képest.

Évtizedek óta az *adósságprobléma* határozza meg – legalábbis a felszínen és látszólag – a „gazdaságpolitikát”. Mindenesetre főleg ez szolgál *ürügyül* a rossz privatizációra, a nemzeti vagyon elkótyavetyélésére, az ország érdekeinek feladására, a külföld kiszolgáltatására és megtévesztésére.

A külföldet is ők befolyásolják

Saját magunk miatt, pontosabban miattuk *halljuk külföldről vissza azt a többszörös képtelenséget*: meg kell mondani a magyaroknak, hogy ez nem szocializmus, az állam nem finanszírozhatja fogyasztásukat. Miközben azt sem tudják, mekkora nálunk a nyomor. Innen jön az az okosság, hogy a gyaníthatóan igen pazarlóan és felelőtlenül gazdálkodó fővárosi önkormányzat alpolgármestere a *szennyvíztisztító* rendkívül magas beruházási és üzemeltetési költségeit a lakosságon akarja behozni. – *Nincs ingyen ebéd!* – meri kijelenteni, amikor ilyen drágán készülő „leves” talán nincs is a világon. Ezért követelik külföldi „elemzők”: *tessék csökkenteni a magas fogyasztást!* Ezért nem hisz a Nemzetközi Valutaalap másnak, mint az innen a Magyarországról sugalmazott *megszorításoknak*. És hiszi azt, hogy ennek lenne haszna és nem is gondol arra, hogy a folytatást az ország nem fogja kibírni. És *ezért mondja Orbán Viktor* miniszterelnök, hogy bűnös dolog lett volna szociális okból eladósodni.

A folyamatosan újratermelődő adósságprobléma mindenre ürügy

A folyamatosan újratermelt adósságprobléma az *ürügy* a lakosság kiszípolozására, példátlan és lényegében folyamatos megszorításokra, az ötletelésekre, elkapkodott és értelmetlen „tűzoltásra” és válságkezelésre.

Természetesen *mindkét oldalon* találunk ilyen „meghatározó véleményformálókat”, sámánokat, akik mindenek ellenére készséggel megmondják a lényegében változatlan, részleteikben kérészerű „tutit”. A „másik oldalon” találjuk mindenekelőtt *Matolcsy Györgyöt*, aki talán nem véletlenül egy *balliberális rádió délutáni műsorvezetőjétől* szokott támogatást kapni. És kiállást a Matolcsyt (a műsorvezető szerint) érthetetlenül támadó Magyar Nemzettel szemben. (*Ugyanattól érkezik a segítség*, aki helytelenítette, hogy tőlem egy nagy újság gazdaságpolitikai tárgyú cikket publikált. **Helyes-e ez?** – tette fel a kérdést és az igenlő válaszok ellenére újra és újra, rábeszélészerűen is próbálkozott, noha adekvát információkkal aligha tudott volna más szolgálni jelen témában. E tények eltitkolása saját oldalának is kárára van, ha korábban meghallgattak volna, ma jobb helyzetben lehetnének ők is és az ország is. *Valakiknek viszont* biztosan előnyös, különben nem csinálná.

Újszerű elemek: még nagyobb a káosz

Újabban az is előfordul, hogy egyes véleményformálók – látva a totális eredménytelenséget és azt is, hogy ez hova vezethet – *újszerű elemekkel vegyítik* a fővonalnak (main stream) megfelelő elképzeléseket. Nem jön létre ezzel alternatíva és – bár kulturáltabbnak

tűnik – még nagyobb lesz az inkonzisztencia, amit a folyamatos vacillálások csak tovább növelnek. Ide sorolnám *Róna Péter* jogászt és gazdaságtörténészt, akit a közvélemény többnyire közgazdászként ismer. (Ld. pl. *Meglepetések és elpuskázott lehetőségek*.)

Orbán Viktor: egy elitünk van. Matolcsy útja

Orbán Viktor helyesen állapította meg még első kormányzati ciklusában: *egy elitünk van*. (Az elit szót *technikai értelemben* használva.) *Matolcsy évtizedek alatt* jutott el ugyanoda (vagy maradt ugyanott), ahonnan elindult: a *Fordulat és reformtól*, aminek szerzője volt, a hasonló ihletettséggű „fordulatig” és „reformig”.

A *baj* nem nézeteivel és nem is azok szükségtelen terjesztésével, hanem *kinevezésével és kizárólagossá tételével van*. Annak ellenére kell ezt mondanom, hogy a nemzetgazdasági miniszter *szavakban* egyszerre akar gazdasági növekedést és egyensúlyt, miközben intézkedései egyiket sem szolgálják. Az első Orbán-kormány működése is bebizonyította, hogy *a két cél csak együtt és egyidejűleg érhető el*. De ma megint arról hallunk, hogy az első cél az adósság csökkentése, aminek deklarált módja nemcsak ezt a célt veszélyezteti, de sokkal kisebb lesz a gazdasági növekedés, mint lehetne – különösen az elmúlt évek visszaesése és pangása után. Pl. a fogyasztás további korlátozása, a magas infláció és gyenge forint, lakossági hitelek bedőlése, a belföldi piac és a kis- és középvállalkozások ellehetetlenülése miatt. Mindezeket a hatásokat nyújtja Matolcsy „új keletű” „gazdaságpolitikája”.

Eltérő nézeteknek nincs esélyük. Ugyanazok a tanácsadók

Eltérő nézeteknek, vagy akár jogos aggodalomnak *nála és a kormányban olyannyira nincs esélyük*, hogy még az érdekegyeztetést, valamint a parlamenti bizottsági előkészítést is általában „elkerülik”.

A volt *kormánypart*, az *MSZP* nem igyekszik megújulni, a súlyos bukást sorscsapásnak tartja. Nem néz szembe a hibákkal, nem újul meg, önigazolást folytat és látnivalóan ugyanazt akarja eladni, amit már eddig sem lett volna szabad folytatni. *Tanácsadói is ugyanazok*, akik voltak *Medgyessy Péter* és *Gyurcsány Ferenc* idejében. *Voltak persze, akik lemorzsolódtak*: átmentek (*Demján és Surányi*), volt, aki megsértődött, mert nem kapta meg a kért pozíciót (*Bokros*) és sehova nem állt, de ez is azt mutatja, hogy egy elit van.

Az őszi beszéd a tanácsadókról

Az őszi beszédet elővéve, *Gyurcsány Ferenc*től hallhatjuk az *első számú véleményalkotók* listáját, *akik nem tudtak neki* – ő mondta – *használható tanácsot adni*. *Kornai János*, *Sárközy Tamás* jogászprofesszor, *Békesi László*, *Surányi György*, *Bokros Lajos*, *Vértes András*, *Demján Sándor*. A volt miniszterelnök szerint ráadásul bajban voltak a számokkal, nagyságrendekkel és nyilván az elemzéssel. *Vértes Andrásra* nagyon támaszkodott, nyilván *Bajnai Gordon* is, abban is, hogy – ezt hallottam egy „tájékozott személytől” – *Vértes* koordinálta a MEH közgazdasági tanácsadói megbízatásait. Mindezt azért is írom, mert volt kollégám mostanra jutott el oda, hogy az általa vezetett GKI Gazdaságkutató Zrt. háttéranyagot készítsen az eladósodásról. (Ld. később.)

Gyurcsány Ferenc ezt mondta őszi beszédjében:

„*Aki a Magyar Szocialista Párt környékén befolyásos véleményformáló makrogazdasági ügyekben, Kornaitól Bokrosig, Békéstől Surányiig, Vértestől a jó ég tudja kicsodáig, azokkal végig beszéltük, végig szenvedtük, végig üvöltöztük. És azt is meg kell, mondjam nektek, hogy nagyon sok nagy ötlettel találkozom. Hű, a hétszázát neki! És kiderül, hogy még a*

legnagyobbak is, a legtöbbre tartottak is százmilliárdos nagyságrendű tévedésekben vannak. Vessünk ki ingatlanadót mindenkire! Tudjátok, hogy mennyi jön be ingatlanadóból, ha minden ingatlant megadóztatunk, ami ötmillió forintnál drágább? Alacsony értékhatárt mondtam, nem százmilliót. Ötöt. És egyébként még odaadjuk az önkormányzatoknak azt az 52 milliárdot, ami a kommunális adóból bejön, mert akkor azt oda kell nekik adni, az az ő bevételük. Az egész sztorinak az egyenlege kevesebb, mint 20 milliárd forint. Magyarország talán legbefolyásosabb üzletembere Demján Sándor. Hatalmas nagy hanggal, hogy Ferikém, olvasom a Sárközy tanulmányban, hogy ha minden háttérintézményt bezárunk, akkor 700-800 milliárd forintot fogunk megtakarítani. Mondom Sanyikám, normális vagy te? Hát legalább te tudhatnál számolni, áldjon meg a jó isten! Odajön Surányi Gyuri barátunk, hogy ő neki megvan, hogyan kell átalakítani úgy a minimálbér adómentességét, hogy közben fent lehessen tartani az igazságosságot. És dolgozunk sokáig vele. Vagy elküldi a papírját, amelyen kiszámolja, és kiderül, hogy minden nagyon jó, csak azt nem tudja, hogy létezik az adójóváírás intézménye ma Magyarországon, és azt is át kell alakítani, és az 230 milliárd forint összességében. Ja? Hát, ha a 200 milliárd forint benne van a pakkban, akkor úgy már nincsen megoldásunk. Általában sok jó ötlet van egészen addig, amíg nem kell számolni. Amikor számolni kell, akkor elfogy a tudomány.”

Vértés András: az egyik főtanácsadó

Ha más akart segíteni, nem volt fogadókészség

Ha más segíteni akart, nem volt fogadókészség. Több levelet is írtam a miniszterelnöknek (ld. honlap), amiben előrevetítettem, mi lesz (az következett be) és szerettem volna elmondani, ez más megközelítéssel hogyan előzhető és oldható meg. Később szerettem volna

kidolgozni egy több lábon álló *energiakoncepciót*, olyat, amit már évtizedekkel korábban ki kellett volna, vázlatomat a fejlesztési minisztériumban tulajdonképpen elfogadták, végül azonban az akkori miniszter nemet mondott. (Ld. részletesebben: honlap: *A benzinár alakulása mint a kormány alkalmasságának tükré.*)

Visszatérve a mához: *a Jobbik és az LMP* ugyancsak mintha nem eléggé igazodna el a gazdaság említett fő kérdései között. Hol támogatják a Fideszt, hol nem, aszerint, hogy mit gondolnak jónak az országnak. *De ettől a fő hiba a kormány elképzeléseiben megmarad: nincs konzisztens gazdaságpolitika, nincs helyzetfeltárás és nincsenek hatásvizsgálatok.* Látszólag káosz van, ami valamiféle renddé válik, ha azt nézzük, *mit gondolhatnak bizonyos körök érdekeinek.* (Ez értelemszerűen nem azonos azzal, ami végül bekövetkezik.)

Az adósság sok mindenre ürügy, de semmire nem ok

Az adósság sok mindenre szolgál tehát ürügyként. A már a Kádár-korszakban súlyosnak ítélt adósságprobléma akkor és azóta különösen *nem szolgált okként* a helyzet és az összefüggések alapos feltárására, az intézkedések érdemi értékelésére, alkalmas gazdaságirányítás létrehozására, a gazdasági rendszerváltás véghez vitelére (még mindig nincsenek piaci viszonyok, a monopóliumok garázdálkodnak a „piacon”, a spekulációk akadálytalanul sújtják a gazdaságot és a lakosságot), a kulcsposztokra kerülő személyek megválogatására. (Sőt, ha újszerű mentalitást képviselő személy került mégis ilyen posztra, azt bármilyen eszközt is felhasználva, ellehetetlenítették, illetve magára hagyták.)

És *nem szolgált okként* a takarékos, ésszerű gazdálkodásra az állam tevékenységi körében. Bár a Kádár-korszakról szokták elmondani, hogy *tabutémákban* nem lehetett véleményt mondani, a végén azokról is lehetett. A helyzet ma e téren is sokkal rosszabb. A gazdasági kormányzásban, ahol a valóság és a szakma ismeretére különösen nagy szükség lenne és véleménycserére, vitára, a hatások (törvény által kötelezővé tett) előzetes és utólagos vizsgálatára, *kemény tabutémák jöttek létre.* A megszorítások valós következményeit pl. nem ismerik, illetve eltitkolják, ez nem is vizsgálható. Tabutéma az általános forgalmi adó, amit a nyilvánvaló tényekkel ellentétben pl. a legkönnyebben behajtható adónak neveznek. (Nem az.) Tabutéma az energiapolitika, az árképlet, a monopóliumok garázdálkodása, a fogyasztók megkárosítása, az állami intézmények gyenge színvonalú működése. A milliárdosok „születése”, akik az utóbbi években „gomba módra nőttek ki a földből”. A PPP-vel való lenyúlások. Az autópálya-építések konkrét értékelése (árak, minőség, verseny stb. nemzetközi összehasonításban stb.)

Nem szorgalmazták az okok feltárását és az intézkedések értékelését

A súlyos adóssághelyzet ellenére nem szorgalmazták az eladósodás okainak, a mögötte levő intézkedéseknek, ezek értelmességének, valós következményeinek vizsgálatát, a felelős személyi kör feltárását és nyilvánosságra hozatalát. *Nem szüntették meg* azt a furcsa megközelítést, mely szerint az eladósodás két nagy területét, az állami és a lakossági eladósodást külön tárgyalják. (A lakossági eladósodást látnivalóan nem is akarják kezelni.) Holott mindkettőnek oka a „gazdaságpolitika” alkalmatlansága, az állam intézkedései, amiért az adott kormányoknak *felelősséget kellene vállalniuk.*

Annál is inkább, mert tudták, mekkora költségvetési összegekből gazdálkodhatnak, és azt nem költhetnék túl. Ők kezelik az adósságállományt, a kezelés költségei részben tőlük függenek. Intézkedéseik következménye a gazdaság leépülése, munkahelyek felszámolása, az infláció stb., ami miatt a hitelt felvett lakosság egyre nagyobb része képtelen a hitel törlesztésére. Az állam járult hozzá ahhoz, hogy *ilyen feltételekkel* adjanak hitelt, tudomásom

szerint a kormány egyenesen kérte, hogy ne az EU-ban megszokott nagyságú, kb. 1 %-os, hanem magas (5–6 %-os) legyen a kamat. Az előnytelen feltételeket és a jogtalan extraprofitot jelzi, hogy különböző források szerint évente 1 400 milliárd forint (volt?) a bankok nyeresége a devizahitelezésen. Nyilván a forint hiteleken is nagy nyereség van, mivel azok még mindig drágábbak, mint a devizahitelek. A hivatalos adat a hitelekre rakódó profitról szintén tabutéma, ahogy az is, hogy a lehetetlen feltételek kiötlésében mekkora szerepe volt az államnak, kormánynak.

Az egységes megközelítés megkerülhetetlen

Ha a kétféle eladósodást egységben nézik, akkor nem az állam „kapta volna” a bankadót, hanem azok jutottak volna visszatérítéshez, akiket nehéz vagy lehetetlen helyzetbe hoztak. *Az egységes megközelítés megkerülhetetlen, mert ha megszorítanak, a lakosság törlesztési képességét csökkentik.* Így ha a megszorításokból törleszteni is lehet (a tények alapján nem lehet) az államadóságot, még több lakossági hitel dől be. Ha az eladósodás sorcsapás lenne (nem az), akkor különösen csak az lehet az egyetlen helyes álláspont, ami *Winston Churchill* képviselt. Az Anglia elleni bombázások kezdete után, a nemzet egysége és az igazságosság érdekében kijelentette, hogy az állam átvállalja az anyagi kárt. Nem múlhat ugyanis véletlenül, hogy a *közös küzdelem* miatt kinek kell áldozatot hoznia, nem eshetnek ennek áldozatául egyéni egzisztenciák. Ezért a helyreállítás, újjáépítés költségeit az állam vállalta magára, függetlenül attól, hogy magánházat vagy középületet ért-e a kár. Nem jöttek azzal, miért építette oda a károsult, ahol a bombázás egy háború esetén várható volt. (Ahogy ma azzal jönnek, miért vette fel.) Ez a valódi közteherviselés ugyan sokba került az államnak, de ezzel nyerte meg a háborút, tehát mindent ezzel nyert meg.

Az eladósodás okait fel kell tárni, az intézkedéseket értékelni kell

Hosszú évek, sőt évtizedek óta hangoztatom, hogy az eladósodás okait fel kell tárni és az intézkedéseket értékelni kell. A *Kádár-korszakban* a helyzet összetevői ismertek voltak, ha csak egy szűk kör számára is. Az adatok iránt nagy volt az érdeklődés, szemben a későbbi, akár a mai állapotokkal.

Az ún. rendszerváltás kezdete óta sürgetem, hogy a kormányok ezekkel a kérdésekkel is a nyilvánosság előtt számoljanak el. Ez nem történt meg a Bokros-csomag előtt, de az után sem. Ezzel a politika elmulasztotta annak lehetőségét, hogy a megszorítások értelmetlenségéről, a forint leértékelésének feleslegességéről és hatalmas áráról meggyőződhessen. A fővonaltól eltérő fejtegetésekre nem voltak kíváncsiak, még azok sem, akiknek érdekük lett volna, hogy ezeket megfontolják.

A Kisgazdapárt szakértőjeként elvégzett elemzéseim sem pótolhatták ennek a szerintem kötelező kormányzati feladatnak az elvégzését. Hiába mutattam ki, hogy a Bokros-csomag *felesleges áldozat* volt a lakosságtól és a gazdaságtól, *annyiban sem volt értelme*, hogy érdemben nem javította a külkereskedelmi mérleget (ha figyelembe vesszük, hogy a csomag híre előrehozott és elhalasztott importot és exportot), a durva és folyamatos leértékelés *óriási árveszteségeket* okozott, miközben bevont a kivitelbe olyan termékeket, amelyeket *hatékonyasági szempontból értelmetlen volt exportálni*. Az adósság csökkenése *nem a Bokros-csomag miatt* következett be, hanem azért, mert eladták a „családi ezüstöt”, az energiaszolgáltatókat. Egy sajátos privatizáció keretében, ami inkább egyfajta *gyarmatosításnak* volt tekinthető, hiszen külföldi vállalatoknak, de nagyrészt állami/önkormányzati cégeknek adták el, nagyon olcsón és a magas jövedelmezőséget garantálva. A rossz árképletekkel hoz-

ták létre azt a *pénzszivattyút*, ami hasonló lehet ahhoz, amire *Bogár László* nem nevesítve emlegetni szokott.

Elszámolás helyett vagdalkozás és blöffölés

Bár ezeket az eredményeket kiinduló alapként belefoglaltam a Kisgazdapárt *Alternatív gazdasági programjába*, a politika igyekezett erről tudomást nem venni. Inkább folytatódott a vagdalkozás a csomaggal kapcsolatban, pro és kontra. A Fidesz egy ideig negatív véleménnyel volt a Bokros-csomagról, ma már tulajdonképpen elismerően nyilatkozik. *Tényfeltárás és program híján a mai kormány is rá van utalva panelekre, a nagy baj az, hogy ezek láthatóan eredménytelenek, tehát előfeltételezéseik sem lehetnek igazak.* A közhelyes gondolkodásból adódik, hogy időnként a *Bajnai-kormány* egészen abszurd és a gazdaságot feleslegesen leépítő intézkedéseit is dicsérgetik kormányoldalról is (!) a mostani ciklusban.

A Bokros-csomag óta több mint másfél évtized telt el, de az előbb vázolt *kormányzati elszámolást azóta sem látni*. Közben **újabb eladósodás következett be**, de ennek hosszú évei alatt sem jutottak el eddig. Sőt ez a *kormányzati átadás-átvételnek* sem képezte részét, mi több, még az új kormány első éve is biztosan úgy fog eltelni, hogy e helyett mindenféle feltételezésekkel, panelekkel, közhellyekkel, legendákkal, vagdalkozásokkal kell annak beélnie, aki ezt egyáltalán hiányolja. Nem tudjuk, *volt-e értelme ennek a hatalmas eladósodásnak*, ugyan az látszik, hogy nem, de ezt azért sokoldalú elemzéssel kellene megválaszolni. *Nem mérték fel a megszorító politika értelmét, esetleges hasznát és nyilvánvaló kárait, veszteségeit sem.*

Hogyan vetődhet fel így e politika folytatásának meghirdetése? Az, hogy a kormány nem ismeri el, hogy milyen intézkedéseket hoz és főleg mire készül, az nem változtat önmagában azon, hogy *ezt megszorító politikának lehet csak nevezni*. Erre utal az is, hogy *Békesi László*, aki a még keményebb megszorításokat szorgalmazta korábban és nagyon rossz véleménnyel volt az Orbán-kormány első hónapjairól, a *Széll Kálmán terv* hallatán lelkes és támogató lett. Ha valaki tudja, mi a megszorítás, ő igazán tudja.

Nem tárják a közvélemény elé azt sem, *milyen az adósság összetétele?* A világgazdasági válság kezdetekor biztonsági okból felvett hitelek euró és USD milliárdjaiból tudtommal keveset használtak fel, betétként tartják és alacsony kamatot kapnak érte, miközben ennél többet kamatot fizetnek. Ha ezt a tőkét visszafizetik, az semmilyen teherrel, csak könnyebbséggel jár a gazdaság számára.

Milyen intézkedések vezettek az eladósodáshoz?

Nem tudjuk: milyen konkrét intézkedésekkel hozható kapcsolatba az eladósodás? *Ennek hiányában nem lehet kidolgozni a kiutat sem, hiszen így csak véletlenül kerülhetjük el az adósság újratermelődését.* És nem tudjuk körbejárni az esetleges *felelősség* kérdését sem. Minderről írtam a *Kényszerpályák, tévutak – Az új nomenklatúra* c. kötetemben, ami lassan egy éve, hogy megjelent.

Nem mellékes, *mi miatt következett be* az államadósság 20 ezermilliárd forintra növekedése. *Kimutatások helyett* a korábbi és be nem igazolódott feltételezésekkel éltek és élnek. *Hogy mit tartanak oknak, meghatározza a terápiát*, aminek eredményességét sem mérték fel. A könyvben is szó volt arról, hogy nem valamiféle *rejtélyes túlfogyasztás* az ok, nem is a Medgyessy Péter féle közalkalmazotti béremelés vagy a tizenharmadik havi nyugdíj az eladósodás fő oka. Egy nyilvánosságra került elemzés szerint ezzel csak 15–20 százaléka hozható kapcsolatba. A meghatározó tételekről ugyanakkor nincsenek adatok, ezt a kor-

mánynak kellett volna feltárnia és publikálni, gazdaságpolitikáját ennek megfelelően átalkotnia.

Megint a lejárt lemezt veszik elő

A helyzet és az összetevők feltárása helyett a *paneleket* veszik elő. Meghökkenítő, hogy a mostani miniszterelnök is a *túlfogyasztásra* fogja a rendkívül súlyos eladósodást. Ebből viszont az is következik, hogy *szerinte is a fogyasztás korlátozásával lehet az adósságállományt csökkenteni*. Holott a gazdaság és a lakosság az évek óta folyó és befejezése helyett folytatódó megszorítások következtében kimerült. A lakosságot a felgyorsuló infláció is sújtja, a megszorítások többi formája miatt még több család számára válik lehetetlenné felvett hitelek visszafizetése. A kis- és középvállalkozások vegetálnak a belföldi piac elszorvadása és a költségek meredek emelkedése miatt. A *belföldi piacot* tovább szűkítik a nem így nevezett, de tartalmilag másként nem nevezhető újabb megszorítások, ami újabb cégek bedőléséhez és munkahelyek megszűnéséhez vezet. Közel lehet az a pont, amikor a gazdaság és a társadalom megroppanhat. Elképzelhetetlen, hogy az az állam meg tudjon birkózni az adóssággal, aminek polgárai és cégei közül egyre többen kerülnek az ellehetetlenülés, a csőd helyzetébe.

Hibás az a felfogás, amelyik az állami és a tömeges magán eladósodás között különbséget tesz, sőt az előbbit úgy akarja csökkenteni, hogy az utóbbit megnöveli. És akkor még nem beszéltünk a cégekről, amelyek között számtalan, nem ritkán nélkülözhetetlen profilú állami vállalat van. A BKV-t például nem lehet felszámolni, de nem is lehet úgy elszakadni a közgazdasági realitásoktól, hogy radikális tarifaemelésben keresik a megoldást.

A GKI háttéranyaga nem sokat mond a háttérről. A Figyelő Net cikke és a hiányérzet

Az adósságról való kormányzati elszámolás helyett a GKI Gazdaságkutató Zrt. készített egy háttéranyagot, ami eleve *nem pótolhatja* az előbbi kimunkáltsága alapján, de *nem is ad választ* egyetlen fontos kérdésre sem. Olyan kategóriákat alkalmaz és olyan időszakokat használ, ami elmosza a lényeges részleteket. Azzal a látható szándékkal, hogy a fogyasztást hozza ki „bűnösnek”.

Nemrég valaki felhívta a figyelmemet egy cikkre az államadósságról, ami a Figyelő Neten (FN) jelent meg. Érdekesnek aposztrofálta és melegen ajánlotta. Eszébe nem jutott, hogy tőlem évek óta kap hasonló anyagokat.

Levelére azonnal válaszoltam, mert *érintve éreztem magam*, annál is inkább, mert az illetőnek minden lényeges írásomat eljuttattam, közülük több régóta foglalkozik ezzel a problematikával. Érintve éreztem magam főleg a téma által, de személyesen is. Ez is mutatja ugyanis, hogy a sajtóhoz való hozzáférés nehézségei miatt, az elhallgatás miatt *mekkora idővesztések* következnek be, ami egyben *anyagi veszteség* is mindannyiunk, az ország számára. Hiszen közben is tovább „haladunk” a rossz úton. Ha ugyanis nem egy állítólagos túlfogyasztás lenne az eladósodás oka, akkor különösen nincs értelme megszorításokat alkalmazni. Pedig a fantáziátlan hatalom a kormányváltás után még mindig ebben gondolkodik: ennyi év eredménytelen megszorítása és a gazdaság és a lakosság kiszípolozása után. Ha a megszorítást igyekeznek is másnak nevezni. *Ehhez olyan ötletek társulnak*, ami még kaotikusabbá teszi a kormányzati megközelítést. *Torgyán Józseftől* sok mindent átvettek, többek között azt is, hogy kínaiak ezreit kellene Magyarországra betelepíteni. Hátásvizsgálat – bár nagyon kellene – persze itt sincs, elég lehet, hogy úgy vélik, ha erre sor kerül, minden nagyon jó lesz...

A cikk és véleményem a Facebookon

A cikk a *Facebookra* is felkerült., mint valami vadonatúj megközelítés. Hozzászóltam, ami írásaim olvasói számára is fontos lehet:

A cikkel általában egyet tudok érteni, annál is inkább, mert *több helyen rímel azzal*, amit már évek, évtizedek óta hangoztatok. De nemcsak e cikk miatt maradt bennem *hiányérzet*, hanem az elvarratlan szálak miatt is. Túl azon, hogy minden idővesztés, súlyos nagy veszteség az országnak. *Lehet persze, hogy nem voltam „elég jó” az FN-nek, vagy másnak, hogy ezeket a gondolatokat az én számból (tollamból) közreadja. És biztosan semmiképpen nem akart (akartak) népszerűsíteni.*

Évek óta látni kellene egy kormányzati elszámolást arról: miből keletkezett ez a tragikusan nagy adósságállomány? Ennek tisztázása nélkül nem lehet a kiutat felvázolni és főleg a hibákat elkerülni! Vagy csattanós választ adni arra: volt-e valami haszna ennek az eladósodásnak? Az említett írás sem pótolhatja ezt.

Az eladósodásról és okairól lassan egy éve megjelent könyvemben (*Kényszerpályák, tévutak - Az új nomenklatúra*) is írtam, elemzésekkel és adatokkal alátámasztva.

Állást foglaltam egy akkor már létező *másik anyag alapján is: nem az állítólagos túlfogyasztás volt az ok*, hanem a rosszul működő gazdaságirányítás és annak gyakorlata, ami óriási túlfizetésekben (pazarlásokban) jelentkezett. Néhány hete, még *előző év novemberében* honlapomon publikáltam egy anyagot, ami ismét ezzel a kérdéssel, de más megközelítésben foglalkozott: *A túlfogyasztás túlélő mítosza*. Egyik következtetése: nem lehet tehát megszorításokkal eredményt elérni. Egy másik: nem Medgyessy-kormányára tehet igazán az eladósodásról.

Tényfeltáró anyag híján mindenfélét lehet állítani

Ha elkészítenék a tényfeltáró anyagot és publikálnák, *sok mindent nem lehetne* mondani a fentiekén kívül is. *Nem lehetne pl. előállni azzal*, hogy a magyar kormány egyszer vett fel hitelt és mindössze egymillió USD összegben és a Kádár-korszakban összegyűlt 20 milliárd USD adósság abból adódik, hogy a visszafizetéshez újabb hiteleket vettek fel. *Nem hivatkozhatna Bogár László sem arra*, hogy egy rejtélyes külföldi háttérhatalom által működtetett *pénzszivattyú* szívja ki a pénzt az országból.

Mert, ha van ilyen globális és összeesküvésszerű hatalom, miért Magyarországot célozza meg és miért hagyja békén Csehországot, Lettországot vagy éppen Lengyelországot? Nem arról van-e szó, hogy *a politika felkínálja* az országot a külföldnek és a külföldet használja fel saját „bulijaihoz”? Akkor pedig hol a rejtély és miért nevezi a kizsákmányolást globális háttérhatalomnak? Csak nem azért, nehogy véletlenül saját kormánya magára vegye kritikáját és világfájdalmát? Ha lenne ilyen elszámolás, pontosan megtudnánk, milyen ügyletek magyarázzák ezt és elgondolkozhatnánk azon, ezekben az országokban vajon miért nincsenek ilyen ügyletek?

A zavarosban halászás nagyon vonzó lehet, nyilván ezért nincsenek hatásvizsgálatok sem. Mert ha lennének, igen nehéz lenne megmagyarázni, miért tetszenek javasolni ezt vagy azt az intézkedést? Ha nem ér semmit, de sokba kerül a társadalomnak?

Sok összefüggésre rámutattam, gondolataimat többen felfedezték: maguknak

Az elmúlt években sok összefüggésre rámutattam. A kormányváltás előtt nem volt számomra kétséges, mi is lesz itt. Nem lepődtem meg, mint sokan. (Mint például az a műsorvezető, aki hónapokon át agitálta a hallgatókat: nincs veszélyben a demokrácia.) Hiába hívtam fel a figyelmet, úgy tettek, mintha nem tudnának róla, amivel sokat veszítettünk. Ezek

szerint ahhoz fűződik valakiknek érdekük, hogy ne tudjon ezekről a közvélemény. Ennek hangos jelét is adta ugyanez a műsorvezető az egyik rádióban, amikor valósággal kampányolt az ellen, hogy az ország legnagyobb lapja publikálja írásaimat. – *Helyes-e, ha Szabadi Béla publikál a legnagyobb magyar lapban?* – tette fel a kérdést, újra és újra. És igenlő válaszok esetén igyekezett lebeszélni beszélgetőpartnerét: – *Nem lenne jobb, ha nem menne oda a cikkével, hiszen annyi bajuk volt vele (mármint velem), amikor államtitkár volt?*

*Nem tesz elégedetté, hogy mostanában fel-felbukkannak gondolataim – mások előadásában és úgy, mint saját felfedezéseiket. Ahogy ezt egyik írásomban megfogalmaztam, a késés és egyes elemek kiragadásával az alkalmatlan felhasználás zavar inkább. (Meglepetések és elpuskázott lehetőségek.) Leginkább viszont az, hogy nem változott a helyzet, **ma is az számít, hogy ki mondja és nem azt, hogy mit.** Ez még a véleménynyilvánításnál is helytelen, mi több, sérti az alkotmány egyik elvét, a véleménynyilvánítási szabadságot, hát még fontos **tények** közlésénél. Ezért is tartunk itt, holott messze Lengyelország és Szlovákia előtt kellene járnunk, csak hogy rossz irányban, többnyire körbe-körbe megyünk. *A sulykolás pedig oda vezet, hogy minden ellenkező tapasztalatuk ellenére tömegek hiszik azt, hogy jó az irány, csak még nagyobb terhet kellene cipelniük.* Jó lenne sulykolás helyett vitatkozni.*

Budapest, 2011. március 10.

Dr. Szabadi Béla

Forrás: honlap

<http://www.szabadibela.hu/>